

Vindkraft – klimaredder eller naturdreper?

Fornybarnæringens Catch 22 – vindkraften kan redde klimaet, men samtidig ødelegge naturen.

LEIF MARTIN KIRKNES
leif.kirknes@lomediamedia.no

Under Arendalsuka holdt Senter for Klimaforskning, Cicero, debatt om vindkraft. Vindmøller får naturvernere og klimavenner, som ellers er enige om en god del kampsaker, til å diskutere engasjert.

For mens vinden kan gi grønn kraft som trengs for å utfase fossil energi, vil bygging og drift av vindmøllene innebære irreversible naturinngrep som i verste fall kan føre til at visse dyrearter dør ut.

Her er en kort oppsummering av ulike standpunkter:

Naturvernforbundet, Silje Lundberg:

- Naturvernforbundet er prinsipielt for økt utbygging av fornybar energi for å fase ut fossil energi, men mener prosjektene må vurderes grundig og at lokalbefolkningen må lyttes til. Forbundet har sett mange tilfeller av dårlige prosjekter der det ikke er tatt hensyn til naturmangfold, friluftsliv og naturbaserte næringer som reindrift. Vi må ta vare på naturen og samtidig løse klimakrisa, ellers taper vi før vi starter.
- Naturvernforbundet er ikke imot alt av vindkraft og fornybar. Men

hvorfor skal de alltid bygges på de høyeste toppene og i den mest verdifulle naturen? Det blåser jo mest der, men kanskje det heller går an å se på hvordan du kan bygge ut i allerede utbygde områder eller i tilknytning til industri der fraktkostnadene blir mindre?

- Klimautfordringene skal løses, men samtidig må man ta hensyn til biologisk mangfold, der arealtap utgjør en stor trussel. Det er viktig å nøye overveie plassering av eventuelle vindparker. At vindparkene er offhsore betyr ikke at de ikke kan få konsekvenser, for eksempel for fiskerier.
- Naturen har en egen verdi og det skal den også ha i konsesjonsbehandling. Naturen må vektes høyere. Vi må også bli mye bedre på energieffektivisering, som dessverre er et tema som ikke er spesielt sexy. Målet Norge har på området er utrolig pjuskete.

Bellona, Runa Khoury:

- Bellona er ofte for vindkraft, og går ikke så mye inn i enkeltprosjekter, men vi er opptatte av å gjøre en god siling på prosjektene som er. På et tidlig stadium kom det mange søknader som fikk ikke-optimal behandling og det ga en skeiv start for vindkraft. Men vi mener det er godt med plass til vindkraft. Vi er et vannkraftland. Vindkraft skal ikke erstatte, men supplere.
- Det er viktig å snakke om det store bildet. Spørsmålet er om vi skal kapitalisere på de enorme fornybare ressursene vi har, slik som vi

har gjort med olje og gass, som jo er godt for norsk økonomi, men fatalt for naturen. Fornybar energi er derimot godt for økonomi og for miljø, og overordnet for klimaet. En faktor kan være lokalisering. Da kan man tenke på å legge kraftverk der industrien allerede er. En annen vei, gitt målsetting om å styrke norsk fastlandsindustri, kan være å tenke industri der vinden blåser.

- Det er mye følelser involvert i kraftproduksjon, med alle teknologier. Det ser vi også her. Folk liker å ha strøm og tingene sine, men vil ikke ha avfall fra industrien i nabolaget og heller ikke kraftproduksjon. I USA er vannkraft så forhatt at de ikke anser det som fornybar næring, mens danskene elsker vindkraft. Vi vil at naturen skal gjøre ting for oss, og da må vi også tåle å se denne typen innretninger.

Norske Reindriftssamers Landsforbund, Inge Even Danielsen:

- Utbygging av vindparker har stort potensial for negative effekter for reindrift. Selv om forskningen spriker, er dét det rådende syn. Reinen vil slutte å bruke områder med vindpark.
- Alt i alt kan et vindpark-anlegg omfatte flere titalls kvadratkilometer, mens reindriften er avhengige av store områder – de beiter i en syklus. Derfor er en massiv utbygging av vindparker en av de største truslene mot samisk kultur og reindrift.

- Jeg synes debatten om kunnskapsgrunnlaget mangler. Mange av konsekvensutredningene er direkte svake.

Zero, Marius Holm:

- Vi ser mest på det store bildet, men det er lett å forstå motstanden mot vindkraft. Samtidig er det viktig å forstå konsekvensen av å la være bygge vindkraft også, og å fortsette med fossil energibruk. Det er rart det er så mye motstand mot vindmøller, mens det er greit å bygge hytter, motorveier og boliger.
- I den delen av verden vi er i, er det bare en liten del av kraftforsyningen som er utslippsfri. All kraftforsyning må bli utslippsfri i løpet av få år om vi skal unngå endringer som gir konsekvenser for både beitenæring og naturen i seg selv. Utenfor Norge er andelen fornybare energi vesentlig lavere enn i Norge, mens vi sitter på noen av de beste forutsetningene i verden når det gjelder ressurser som kan stabilisere klimaet.
- I Norge er avveiningen hvordan vi skal beskytte naturen mot klimaendringer og om effekten av vindmøller er til å leve med. Oljeenergien vil fases ut, men du står fortsatt igjen med en enorm energiforbruk som skal erstattes av gjenbrukbart. Det er riktig at de første vindkraftprosjektene var dårlige fra et naturvernståsted. Det finnes vindparker vi strengt tatt burde rive. Men behovet for fornybar energi er stort.
- Det er summen av mange gode

løsninger, noen av dem kontroversielle, som gjør det mulig å lykkes med omstillingen. Vindkraft er en del av miksen for å dekke behovet vi har. Det er effektivt og blant løsningene med minst konsekvenser. Vindkraft produserer også når vi har dårlig med vannkraft – om vinteren. Vi har tro på solenergi også, men potensialet er likevel ganske begrenset.

La Naturen Leve, Vidar Lindfeldt:

- Jeg ser mange gode argumenter for vindkraft, men ikke i Norge der vi allerede har så godt som 100 prosent fornybar energi. Vi er en vannkraftnasjon med store kraftoverskudd hvert eneste år. Så kan man mene hva man vil om vannkraften som ble bygget på 60-70-tallet, den ligger nå der, ødeleggelsene er gjort.
- Hvorfor skal vi ødelegge mer? Det er snakk om mellom 3 og 4.000 naturødeleggende vindturbiner over hele Norge, hver opptil 250 meter eller kanskje høyere. Vi ønsker ikke det, med de naturinngrep, naturødeleggelser og fare for dyreliv det medfører.
- Vi vil ikke betale den prisen når vi har vannkraften. Vindkraft er naturødeleggende og gir relativt lite effektiv kraftproduksjon. Erfaringer fra kommuner som har vindkraft viser at de lokale ringvirkningene heller ikke lever opp til forhåpningene. Vi forlanger at NVEs nasjonale ramme for vindkraft stoppes til et bedre grunnlag foreligger.
- Støy er et underkommunisert tema. Vindmøllene har en lavfrekvent during i tillegg til svisjelyden bladene lager. I norsk sammenheng er det ofte den lavfrekvente duringen som er mest plagsom. Noen sier det er som et jettfly som kommer inn for landing, bare at det aldri lander.

Norwea [bransjeorganisasjon for vindkraft], Øyvind Isachsen:

- Vi skal videre. Vi trenger mer strøm her og i Europa. Industrien trenger mer strøm.
- Det har skjedd noe viktig med vindkraft. For fem år siden snakket man om subsidier. Men nå er vindturbinene så effektive at naturinngrep vi gjør ved å bygge vindparkene blir mindre.
- Det er også interessant med offshore vindparker for Norge med sin offshore-kompetanse.